

La promoció exterior de la cultura a altres països

Estudi encarregat pel Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura

Gener de 1999

RPEEO 34

**LA PROMOCIÓ EXTERIOR DE
LA CULTURA A ALTRES PAÏSOS**

COPEC

CONSORCI CATALÀ DE PROMOCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA

Índex

1. Principals conclusions	1
1.1. Objecte de l'estudi	2
1.2. Línies estratègiques bàsiques de la política de promoció exterior de la cultura.....	5
1.3. Formes d'organització de la política de promoció exterior de la cultura	8
2. Suècia	10
2.1. Introducció	11
2.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	12
3. Dinamarca	22
3.1. Introducció	23
3.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	25
4. Països Baixos	38
4.1. Introducció	39
4.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	40
5. Bèlgica francòfona	58
2.1. Introducció	59
2.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	61
6. Irlanda	68
6.1. Introducció	69
6.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	70

7. Israel	76
7.1. Introducció	77
7.2. La política de promoció exterior de la cultura.....	78
8. Finlàndia	87
8.1. La política de promoció exterior de la cultura.....	88

1. Principals conclusions

1.1. Objecte de l'estudi

- El present estudi té per objecte l'anàlisi de les polítiques de promoció exterior de la cultura desenvolupades pels governs centrals d'altres països. El treball, realitzat per encàrrec del COPEC – Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura Catalana, respon a l'objectiu d'identificar elements de referència que permetin una millora de les polítiques de promoció exterior de la cultura catalana a la resta del món.

- Concretament, els països analitzats són els següents:
 - ◆ Suècia
 - ◆ Dinamarca
 - ◆ Països Baixos
 - ◆ Bèlgica (Comunitat francòfona)
 - ◆ Irlanda
 - ◆ Israel
 - ◆ Finlàndia.

- Atès l'objectiu del treball, hi ha dues característiques comuns d'aquests països que justifiquen la seva selecció:
 - ◆ Són estats relativament petits en termes de població (veure quadre 1): el més gran és Països Baixos (15,5 milions d'habitants), i el més petit és Irlanda (3,6 milions d'habitants). La grandària de Catalunya se situa en aquest mateix interval de població.

- ♦ La majoria d'aquests estats -tots ells, excepte Bèlgica (Comunitat francòfona)- són països amb una llengua minoritària en el context internacional, fet que també es dóna en el cas de Catalunya.

1. Població dels països objecte de l'estudi. 1995

	Població (milers d'habitants)
Països Baixos	15.460
Bèlgica	10.146
Suècia	8.830
Israel	5.521
Dinamarca	5.220
Finlàndia	5.110
Irlanda	3.586

Font: Atlas del Banc Mundial (1997)

- No obstant això, s'ha de tenir en compte que, tot i que tractar-se de països amb cultures minoritàries, aquests s'organitzen políticament en estats independents i sobirans. Aquest fet constitueix una diferència essencial respecte Catalunya.
- En aquest primer apartat del treball es presenten les principals conclusions de l'estudi, que fan referència a dues qüestions fonamentals:
 - ♦ Línies estratègiques bàsiques de la política de promoció exterior de la cultura.
 - ♦ Formes d'organització de la política de promoció exterior de la cultura.

- L'estudi es completa amb una anàlisi detallada de les accions de política exterior en l'àmbit cultural per cadascun dels països objecte del treball.

1.2. Línies estratègiques bàsiques de la política de promoció exterior de la cultura

- Els fonaments de les polítiques de promoció cultural a l'exterior són diversos. Tanmateix, hi ha quatre punts que, tradicionalment, han ocupat una posició central en el disseny d'aquestes polítiques i que, en general, es reflecteixen en el conjunt dels països analitzats en aquest treball:
 - ◆ Preservar i projectar la identitat cultural pròpia: l'accent en aquesta qüestió es posa de manifest molt especialment en els països de petita dimensió com els estudiats en aquest treball.
 - ◆ Contribuir al desenvolupament econòmic del país: mitjançant el reforçament de la imatge pròpia en l'escenari internacional, l'exportació de productes i serveis a l'estranger, l'atracció d'inversions en el mercat interior, etc.
 - ◆ Vertebrar plataformes a nivell internacional de relació amb les comunitats de ciutadans de la pròpia nacionalitat, els seus descendents, o bé amb altres persones que simpatitzen amb la cultura pròpia. Aquest fet és molt rellevant en aquells casos que històricament s'ha produït una forta migració de ciutadans a la resta del món (per exemple, Irlanda o Israel).
 - ◆ Participar en les organitzacions internacionals (UNESCO, Consell d'Europa, etc.).

- En aquest context, s'ha de remarcar que la major part dels països analitzats emfatitzen de manera més o menys destacada la importància de l'intercanvi i de l'enriquiment mutu en l'establiment de relacions culturals a nivell internacional.

Així, l'orientació de les polítiques culturals a l'exterior dóna una importància a l'establiment de relacions de caràcter recíproc (intercanvi), front a les mesures de promoció de caràcter unidireccional (exportació i foment de la imatge a l'exterior).

Els plantejaments basats en l'intercanvi són clarament dominants en dos casos:

- ◆ Els països que han impulsat recentment un procés de modernització de la seva política exterior en matèria cultural: per exemple, a Dinamarca -amb el Pla d'Acció per a l'intercanvi cultural (1997-2001)- i a Holanda -amb el procés de revisió de la política cultural a l'exterior endegat el 1996-
- ◆ Els estats que desitgen sortir d'una situació de conflicte amb els països del seu entorn. La fórmula de l'intercanvi cultural permet un millor coneixement mutu de les diferents realitats en conflicte, i esdevé un instrument eficaç de pacificació: per exemple, i molt especialment, en a Israel -on es promou l'intercanvi cultural amb el món àrab-, i també en el cas d'Irlanda.

- Davant l'actual tendència a la mundialització de les relacions culturals, sembla que la cultura pròpia pot desenvolupar-se millor i reforçar-se amb la constant interacció amb altres cultures en un procés d'alimentació mútua. En aquest sentit, es fomenta la recerca d'estímul per a la interacció cultural tant a nivell nacional com internacional. No es planteja, doncs, protegir la cultura pròpia sinó ajuda-la per tal que entri en confrontació amb altres cultures, mitjançant una actitud d'autoconeixement i d'intercanvi de coneixements i experiències.

Els Països Baixos, per exemple, tenen una posició clarament definida en aquest sentit. Així, es treballa per a introduir el concepte de "port lliure" -el que ha estat Holanda històricament en molts aspectes- en l'àmbit cultural: *"Aquells que fan servir la seva cultura bàsicament com a signe distintiu, que veuen la identitat cultural com a la manera de diferenciar-se d'altres, sovint cauen en una postura defensiva i infructuosa. La seva cultura és un escut contra un món exterior aparentment hostil. Potser el que fan és protegir-la, però potser el que fan és aïllar-la de la resta del món i impedir també que creixi. (...) La Cultura és allò que la gent té en comú. Com més gent hi participi, més rica serà la cultura, i com més tingui a oferir, més gent hi participarà".*

1.3. Formes d'organització de la política de promoció exterior de la cultura

- Aquest treball té per objecte l'estudi de les polítiques exteriors en matèria de cultura desplegadas pel nivell de govern central (excepte en el cas de Bèlgica, ja que aquesta competència és assignada al nivell de govern regional).
- La responsabilitat sobre la política exterior cultural dels governs s'assigna principalment als ministeris d'afers exteriors i de cultura. El protagonisme d'ambdós organismes varia segons el país. Tanmateix, es constata que hi ha un esforç per a millorar la coordinació entre ambdós ministeris (mitjançant consells o comitès mixtes, amb el desplegament d'iniciatives conjuntament, amb la millora de la formació en gestió cultural del personal diplomàtic, etc.).

D'altra banda, i també a nivell de l'estructura organitzativa, s'observa una doble tendència que es manifesta amb major o menor intensitat segons el país:

- ♦ Tendència a la desconcentració funcional: hi ha països que - a més a més de comptar amb organismes governamentals centralitzats - donen una importància cada cop major a les accions de política cultural a l'exterior desplegadas de forma desconcentrada per institucions especialitzades en els diferents subsectoris culturals: patrimoni, arts plàstiques, arts escèniques cinema, etc. Aquesta estructura - que també es reflecteix clarament, per exemple, als Països Baixos - pot afavorir una utilització més eficaç dels recursos de política cultural a l'exterior (sobretot en l'establiment de fórmules estables d'intercanvi).

- ◆ Descentralització territorial de la política cultural: com a resultat de les mesures de descentralització de la política cultural -del nivell de govern central, als nivells regional i local-, es constata una major intervenció de les instàncies polítiques subcentrals en la política cultural exterior -per exemple, a Dinamarca i Suècia-.

2. Suècia

2.1. Introducció

- La promoció de l'intercanvi cultural internacional així com l'establiment de contactes entres les diferents cultures del país constitueix un dels set grans objectius de política cultural del país. La promoció exterior de la cultura té, consegüentment, un paper força destacat en el marc de la política cultural del país.

Aquest objectiu de política cultural -com succeeix respecte els sis grans objectius restants- és assumit per part de tots els nivells de govern (nacional, regional i municipal). Així, tant l'estat com els consells regionals (*counties*), com els municipis comparteixen la responsabilitat en el suport a la cultura.

En part com a conseqüència d'això, l'aplicació de la política cultural no és del tot uniforme a tot el territori ja que cada consell regional i cada municipi determina, independentment, el nivell i l'orientació dels seus esforços, formulant i aplicant cadascun d'ells les seves polítiques culturals pròpies en funció de les prioritats d'actuació i de la interpretació que es faci dels esmentats objectius.

2.2. La política de promoció exterior de la cultura

2.2.1. Introducció

- Hi ha quatre organismes que encapçalen el desenvolupament de la política de promoció de la cultura sueca a l'exterior:
 - ♦ **El Consell Suec d'Affers Culturals:** és l'organisme governamental depenent del Ministeri de Cultura responsable d'executar la política cultural en general. Així doncs, aquest Consell té encomanades certes funcions concretes de promoció exterior de la cultura.
 - ♦ **L'Institut Suec (SI):** és un organisme públic específicament encarregat de fer conèixer Suècia i la seva cultura a l'estranger. Desenvolupa el paper de connexió entre Suècia i la resta del món en estreta col·laboració amb les ambaixades i altres institucions i organismes culturals a l'estranger, i dóna suport activament l'intercanvi cultural, educacional i científic amb altres països.
 - ♦ **L'Agència Sueca de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (SIDA):** és un organisme depenent del govern la funció del qual se centra en la creació de les condicions de desenvolupament social, econòmic i sostenible a països de l'estranger. SIDA cobreix, amb les seves activitats, un ampli ventall de camps i sovint inclou projectes culturals dins el marc general de programes de cooperació i assistència.
 - ♦ **Programa d'estudis/tallers per artistes internacionals (IASPIS):** aquesta institució s'encarrega específicament de l'intercanvi internacional d'artistes.

- A banda dels esmentats organismes, s'ha d'assenyalar que qualsevol institució cultural o agrupació d'artistes és oberta a iniciatives d'intercanvi internacional, bilateral o multilateral.

2.2.2. Consell Suec d'Affers Culturals

- Com ja s'ha apuntat, el Consell Suec d'Affers Culturals és l'organisme governamental depenent del Ministeri de Cultura a través del qual el Govern i el Parlament executen la seva política cultural. Cobreix els camps de les arts escèniques, la música, la literatura, les biblioteques públiques, les publicacions culturals, els museus i les exposicions.
- Entre les seves funcions destaquen les següents:
 - ◆ Mantenir-se i mantenir el Govern informats del desenvolupament cultural.
 - ◆ Recopilar i publicar material informatiu i estadístic.
 - ◆ Assignar els recursos concedits pel Govern. Cal destacar que aquesta assignació es fa només a entitats constituïdes formalment ja siguin agrupacions, institucions o organitzacions, però en cap cas a individus.
 - ◆ Finalment, juntament amb l'Institut Suec i altres organismes, recau sobre el Consell la responsabilitat dels intercanvis culturals amb l'estranger.
- Més concretament, les principals activitats del Consell en matèria de promoció exterior de la cultura són:
 - ◆ Suport a l'organització i la participació en conferències.
 - ◆ Suport a l'organització i la promoció de gires a l'estranger de grups professionals suecs. La promoció es fa també en el sentit contrari, facilitant les actuacions de grups professionals estrangers a Suècia.

2.2.3. Institut Suec

- L'Institut Suec va ser creat per a donar a conèixer Suècia i la seva cultura a la resta del món. Fa de nexa d'unió entre Suècia i l'estranger actuant d'intermediari entre els individus, les organitzacions i les institucions dins de l'esfera cultural de Suècia i de qualsevol altre lloc. A grans trets, les seves funcions fonamentals són:
 - ◆ Difusió de coneixements sobre Suècia a l'estranger.
 - ◆ Provisió d'informació, consells i altres serveis a qualsevol interessat.
 - ◆ Suport actiu de l'intercanvi cultural, educacional i científic amb altres països.
- Per a desenvolupar d'aquestes funcions, l'Institut Suec porta a terme tot un seguit d'activitats, d'entre les quals destaquen les següents:
 - ◆ Actua de mitjancer en l'establiment de contactes entre treballadors culturals, organitzacions i institucions de Suècia i aquells d'altres països, estimulant l'intercanvi cultural. Els camps culturals bàsicament beneficiats en aquest àmbit són el ball, la música, el teatre, l'arquitectura, el disseny, l'art i l'artesanía.
 - ◆ Finança projectes que permetin als seus autors participar de la vida cultural a l'estranger, ja sigui donant-los suport en les seves gires i actuacions a l'estranger o bé per tal que participin a seminaris en altres països.

De la mateixa manera, dóna suport als artistes no suecs perquè visitin Suècia i participin en els seus esdeveniments culturals.

- ◆ Proporciona ajuts a les exposicions que reflecteixen la cultura i la societat sueca. En aquesta línia, l'any 1998 va promoure o col·laborar en l'organització d'aproximadament unes 400 exposicions tant a Suècia com a l'estranger.
- ◆ Paral·lelament, l'Institut Suec és l'únic cos estatal responsable de la promoció i la publicació de literatura contemporània sueca a l'estranger. Així, entre altres activitats, subvenciona unes setanta traduccions anuals.
- ◆ A més a més, juga un paper important en el camp de l'àudio-visual. D'una banda compta amb un arxiu cinematogràfic de gairebé 250 pel·lícules sueques en idiomes estrangers destinades a projeccions no comercials a l'estranger. D'altra banda, l'Institut s'encarrega de coordinar la participació sueca en festivals internacionals de cinema.
- ◆ En darrer lloc, cada any organitza més de 250 visites d'experts estrangers en tots els àmbits culturals perquè accedeixin, de primera mà, a informació sobre la cultura sueca, donant lloc a intercanvis d'idees i d'experiències a partir de seminaris i conferències.
- S'ha de remarcar que, en el desenvolupament de les seves activitats, l'Institut Suec col·labora estretament amb els organismes d'assumptes exteriors competents i amb tot un seguit d'organitzacions i autoritats de tots els camps de la cultura sueca, així com amb nombroses institucions estrangeres, destacant, en aquest aspecte, les ambaixades sueques a l'exterior.

A més a més, amb l'objectiu de reforçar la imatge de Suècia i de promoure els interessos de Suècia en general i de manera cohesionada, s'observa una especial col·laboració amb el Consell de Comerç Exterior de Suècia i el Consell de Turisme suec. D'aquesta manera es pretén garantir una actuació conjunta d'aquests organismes en la participació de Suècia en esdeveniments importants com, per exemple, determinades exposicions i fires.

- Quant a l'àmbit geogràfic d'actuació, tot i que no queda, en principi, limitat, l'activitat de l'Institut Suec dels darrers anys s'ha vingut centrant en els països de l'Europa nòrdica, central i oriental.

En aquest sentit, destaquen els recursos especials que han estat tradicionalment destinats als països de la costa bàltica (Estònia, Letònia, Lituània, Polònia i Rússia nord-occidental).

- Finalment, també cal destacar que recau sobre l'Institut una particular responsabilitat en l'intercanvi cultural bilateral amb països en vies de desenvolupament. Les accions empreses en aquest camp es duen a terme per encàrrec de l'Agència Sueca de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (que s'analitza més endavant a l'apartat 2.2.4.).
- En termes monetaris, l'Institut Suec va comptar, l'any 1998, amb unes dotacions dels Pressupostos de l'Estat d'uns 245 milions de corones sueques per al desenvolupament de les seves activitats.

D'acord amb l'especial interès en els països d'Europa central i oriental ja apuntat, destaca el fet que aproximadament dues terceres parts d'aquests recursos són destinats a la col·laboració amb l'esmentada àrea geogràfica.

2.2.3. Agència Sueca de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (SIDA)

- L'Agència Sueca de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (SIDA) és un organisme depenent del govern que fonamenta la seva activitat a partir de la idea de contribuir en la tasca de reduir la pobresa i l'opressió arreu del món. Així, centra la seva activitat en la creació de les condicions de desenvolupament social, econòmic i sostenible en un conjunt determinat de països estrangers.
- SIDA cobreix, amb les seves activitats, un ampli ventall de camps i sovint inclou projectes culturals dins el marc general de programes de cooperació i assistència. En aquesta línia, com ja s'ha apuntat, i en col·laboració amb l'Institut Suec, s'encarrega de l'intercanvi cultural bilateral amb països en vies de desenvolupament.

El 1981, el govern suec va decidir endegar un programa experimental per a l'intercanvi cultural amb països en vies de desenvolupament. Aquest programa implicava la SIDA i l'Institut Suec. Es parteix de la concepció de la cooperació cultural com a simbiosi entre el suport a la cultura i l'intercanvi cultural.

En un principi es tractava de petits projectes, amb recursos escassos i durada limitada, en col·laboració amb institucions, ONG's, grups i individus dels països en vies de desenvolupament o de la mateixa Suècia. Més endavant es va orientar l'activitat cap a sectors més estratègics en l'àrea de la cultura i ara ja es duen a terme programes de més llarga durada i de major escala.

2.2.4. Programa d'estudis/tallers per artistes internacionals

- L'intercanvi internacional d'artistes pot canalitzar-se, també a través del Programa d'estudis/tallers per artistes internacionals - *International Artists Studio Program (IASPIS)*.-

D'una banda, l'IASPIS disposa d'un conjunt d'equipaments força complet i a disposició d'artistes internacionals que desitgin fer una estada i treballar a Suècia. Més concretament, l'IASPIS compta amb:

- ◆ Onze estudis/tallers de diferents grandàries.
 - ◆ Diverses sales d'exposició.
 - ◆ Tres galeries independents d'art contemporani.
 - ◆ Una biblioteca especialitzada en art.
 - ◆ Una llibreria.
 - ◆ Un auditori per a conferències i seminaris.
 - ◆ Un restaurant.
- IASPIS convida artistes estrangers i nacionals a passar períodes de durada desigual i per a projectes concrets. Com a contrapartida, el programa serveix de fòrum per al diàleg entre Suècia i els artistes internacionals.

La sol·licitud d'inclusió al programa no es fa a través de formularis d'admissió, sinó que l'IASPIS convida els artistes a què enviïn part del seu treball i una carta d'interès. Els artistes seleccionats pel programa IASPIS són beneficiaris de la cessió d'un estudi/taller, la concessió d'una beca i l'allotjament.

A més, dins el seu programa d'intercanvi, IASPIS compta amb cinc estudis més a l'estranger per a artistes suecs. Aquests estudis estan situats a Berlín, Londres, Hertogen-bosch, Nova York i San Francisco respectivament. Paral·lelament, dóna suport als artistes suecs perquè treballin i exhibeixin a l'estranger.

IASPIS també convida directors de museus, galeristes i crítics perquè coneguin els artistes.

2.2.5. Altres organismes amb funcions de promoció exterior en camps concrets de la cultura

- A més a més dels organismes i institucions descrits anteriorment, existeixen altres plataformes amb funcions de promoció exterior de la cultura en certs camps concrets. En aquest sentit, es poden destacar els següents:
 - ◆ **L'Institut Nacional Suec de Concerts.** Entre les seves múltiples activitats relacionades amb la música té la funció de donar suport a determinats esdeveniments internacionals, com festivals i gires.
 - ◆ **L'Acadèmia Reial de Música.** També dedica part del seu treball al manteniment de relacions internacionals.

3. Dinamarca

3.1. Introducció

- A Dinamarca, els recursos destinats a cultura es reparteixen basant-se en el principi denominat d'*arm's length*. Segons aquest principi, els ajuts econòmics queden subjectes a la valoració objectiva per part d'experts independents i sense influències polítiques de les qualitats artístiques del sol·licitant. Així, es posa molt èmfasi en el fet que tot ajut quedi supeditat a la qualitat artística i al talent de l'artista.
- Quant a la política concreta de promoció exterior de la cultura, els darrers anys s'han produït certs canvis en la seva concepció. D'una banda, davant l'intens procés de mundialització i la necessitat d'actuar globalment en el camp cultural, es requereix millorar progressivament la competitivitat de les institucions culturals. Aquest fet exigeix una reacció del Ministeri de Cultura que, de forma gradual, va reformulant els seus objectius i prioritats d'actuació.

D'altra banda, mentre anys enrera es parlava d'*exportació* de la cultura, ara hi ha hagut un gir de política i es parla d'*intercanvi* cultural. En el passat, l'objectiu era aparèixer en l'escena internacional per tal de crear una imatge de Dinamarca i de la seva cultura. En canvi, en el nou escenari que es configura, el primer objectiu és promoure el desenvolupament qualitatiu de l'art i la cultura danesa, fet que pot assolir-se amb la trobada amb altres cultures i el seu públic.

De tota manera, per a fer possible aquest intercanvi cultural és imprescindible abans donar a conèixer l'art i la cultura danesa. És per això que la informació és un element bàsic per a l'intercanvi cultural. Des d'un punt de vista purament mercantilista, el mercat domèstic danès és relativament limitat i aquesta és una manera d'ampliar el seu mercat potencial (es tracta de promoure activitats capaces d'augmentar la demanda). A més, aquest donar a conèixer la cultura danesa pot obrir també possibilitats en altres nivells de l'economia i la societat danesa (és per això que existeix una estreta col·laboració amb els Ministeris d'Afers Estrangers i d'Indústria).

3.2. La política de promoció exterior de la cultura

3.2.1. Introducció

- L'estratègia general seguida per a la consecució dels objectius de política cultural a l'exterior és, a grans trets, la següent:
 - ◆ S'han creat una sèrie de centres específics d'informació i d'intercanvi en els camps de la música, la literatura i les arts visuals. Hi ha també alguns altres centres treballant a nivell internacional.
 - ◆ S'han format el conjunt de les Institucions i Consells culturals perquè adoptin una visió internacional.
 - ◆ S'ha elaborat un Pla d'Acció per a l'Intercanvi Cultural Internacional, pla que se sotmet a debat anualment.
 - ◆ Des de novembre de 1997, el Ministeri de Cultura ha transferit algunes de les seves competències relacionades amb l'Intercanvi Cultural Internacional a l'Institut Cultural Danès, que s'encarrega, actualment, de la implementació pràctica del Pla d'Acció per a l'Intercanvi Cultural Internacional, dels acords culturals i dels recursos destinats a l'intercanvi cultura.
 - ◆ Per garantir que l'intercanvi cultural internacional rep l'atenció necessària del Ministeri de Cultura que ha creat, també, el Fòrum Cultural Internacional que es reuneix un cop l'any per discutir els objectius principals de la política d'intercanvi cultural, establir les prioritats i aportar idees per a grans projectes concrets. El Ministeri de Cultura presideix el Fòrum, els altres membres del qual són el Ministeri d'Afers Estrangers, el Ministeri d'Educació, el Ministeri d'Indústria, els Instituts i Consells del Ministeri de Cultura, així com altres instituts i centres amb objectius internacionals.

3.2.2. Pla d'Acció per a l'Intercanvi Cultural

- Com ja s'ha apuntat, per a organitzar aquesta nova política cultural exterior de Dinamarca, s'instrumenta el Pla d'Acció per a l'Intercanvi Cultural Internacional, vàlid per al període 1997-2001 i amb uns recursos pressupostats per als 5 anys de 45 milions DKK. Per a assolir els seus objectius, el Ministeri de Cultura finança les següents activitats:

- ◆ L'intercanvi d'artistes professionals i d'esdeveniments culturals.
 - ◆ Aquells intercanvis que permetin l'establiment de relacions permanents i que, amb el temps, s'autofinanciïn.
 - ◆ Aquells intercanvis que promoguin la participació danesa a xarxes artístiques i culturals internacionals.
 - ◆ L'establiment dels intercanvis que contribueixin a millorar les arts i la cultura danesa.
 - ◆ Intercanvis que aportin nous atributs a l'art i a la cultura d'altres països.
- D'altra banda, com s'ha dit, es pressuposa que tots els Instituts i Consells del Ministeri de Cultura, així com també les institucions culturals nacionals, consideren l'intercanvi internacional com una part de la seva activitat corrent. Així, aquests organismes participen en el finançament d'aquest intercanvi amb els fons disponibles.

En aquest sentit, s'ha d'assenyalar que la política global de descentralització que està aplicant Dinamarca implica que els municipis i consells regionals (*counties*) són participants molt importants també en el camp de la cooperació cultural internacional de manera que, no es disposa d'informació detallada centralitzada sobre l'abast d'aquesta cooperació.

- Els principals centres amb responsabilitats específiques en la cooperació cultural internacional són:

- ◆ **l'Institut Cultural Danès (*Det Danske Kulturinstitut*)**. La seva funció és la de proporcionar informació sobre la societat danesa, promocionar la seva cultura i oferir cursos de llengua danesa. La seva seu central és a Copenhaguen, però té diverses divisions a Edinburg (UK), Brussel·les (Bèlgica), Hannover (Alemanya), Viena (Àustria), Kecskemét (Hongria), Gdansk (Polònia), Riga (Letònia), Tallin (Estònia) i Vilnius (Lituània).

Hi ha 4 instituts culturals danesos més a Roma, Hamburg, Atenes i Damasc respectivament, centrats bàsicament en els camps de la recerca i la cooperació cultural.

- ◆ **El Centre d'Informació de Literatura Danesa (*Dansk Litteratur Informationscenter*)** fou creat perquè promocionés l'interès i el coneixement de la literatura danesa a l'estranger.
- ◆ **El Centre d'Informació de Música Danesa (*Dansk Musik Informations Center*)**. Aquest és l'organisme responsable del registre, documentació i informació sobre la música danesa. També s'encarrega d'organitzar presentacions públiques de la música danesa arreu del món.
- ◆ **El Centre Bàltic de Mitjans de Comunicació**, creat per a promoure específicament la cooperació en el camp de la comunicació a l'àrea bàltica, entre els països antigament socialistes i l'oest per tal d'assegurar als mitjans de comunicació un paper en el desenvolupament democràtic.
- ◆ **La Fundació d'Art Contemporani Danès (*Cernter for Dansk Billedkunst*)**, creada l'any 1997. El seu principal objectiu és promoure l'art contemporani danès, el disseny gràfic i les arts decoratives en general. Destaca l'especial col·laboració que estableix amb la Galeria d'Art Contemporani Danès de Nova York (DCA).

- En darrer lloc, cal destacar que Dinamarca col·labora estretament amb la resta dels països nòrdics a través del Consell Nòrdic de Ministres una de les prioritats del qual és l'intercanvi cultural entre els països nòrdics o entre ells i la resta del món.
- També cal dir que les ambaixades i consolats danesos establerts pel món juguen també un paper important en la cooperació cultural.

3.2.3. Institut Cultural Danès

- Des de que el 1997 el Ministeri de Cultura li transferí competències operacionals i de direcció en matèria de cooperació internacional, l'Institut Cultural Danès és l'organisme responsable de les tasques de coordinació i d'administració en aquest camp. La seva missió és enriquir i enfortir la vida cultural danesa a través de l'intercanvi d'art, cultura, punts de vista i idees entre Dinamarca i altres països.
- L'Institut Cultural Danès opera des de la seva seu central a Copenhaguen però sempre amb estreta col·laboració amb els 9 altres instituts situats a Àustria, Benelux, Estònia, Alemanya, Gran Bretanya, Hongria, Letònia, Lituània i Polònia.
- Més concretament, les funcions de l'Institut Cultural Danès són les següents:
 - ◆ Implementar, juntament amb la resta de consells del Ministeri, les polítiques del Ministeri de Cultura en matèria de cooperació cultural internacional.
 - ◆ Administrar els recursos estatals destinats als esdeveniments culturals internacionals.
 - ◆ A banda del suport estatal, la cultura en general també rep fons provinents de les travesses de futbol i les loteries nacionals. L'Institut Cultural Danès ha d'administrar també gran part d'aquests recursos que, l'any 1998, van ascendir a 21 milions DKK.
 - ◆ A més, és responsable dels grans projectes i d'aquells projectes inter-disciplinars.
 - ◆ Actuar en nom del Ministeri en comitès, consells, i altres plataformes de projecció internacional.

- Bàsicament, les activitats de l'Institut Cultural Danès es concreten en l'organització d'exposicions, concerts, representacions teatrals, seminaris, conferències, cursos de danès i cultura danesa per a estrangers i intercanvis de professionals a Dinamarca i l'estranger.
- Paral·lelament, amb la col·laboració del Museu Danès d'Arts Decoratives, el Centre Danès d'Arquitectura i el Centre d'Informació de Música Danesa, ha desenvolupat el projecte denominat *Baltic Return*, un projecte que vol donar resposta als profunds canvis que Europa ha sofert els darrers anys.

Amb tots aquests canvis, ha sorgit una nova àrea de gran dinamisme a la zona bàltica: un encontre entre l'est i l'oest, la modernitat i la tradició, i una gran diversitat de cultures. El que es pretén amb aquest objectiu és enfortir les xarxes culturals que amb aquest procés estan emergint i crear noves plataformes artístiques a partir del diàleg amb altres professionals i espectadors. En aquest marc, *Baltic Return* organitza exposicions, concerts i tallers presentant el talent danès en matèria del disseny, l'arquitectura i la música. A canvi, espera rebre inspiració i noves idees a partir de l'intercanvi d'experiències i opinions.

Gràcies a aquest programa d'intercanvi, l'arquitectura, la música i el disseny danesos viatjaran, en un futur proper, a 22 ciutats de 8 països de la regió bàltica. Així mateix, en un procés col·laboració paral·lel, Dinamarca acollirà les visites de *retorn* a l'any 2000.

Per exemple, alguns projectes concrets en l'àmbit musical són el següents:

- ◆ La presentació internacional de diversos DJ's danesos de reconegut prestigi.
- ◆ L'organització d'una Caravana d'Orgues, que pretén mostrar la construcció dels orgues, els artistes i les seves músiques resultat de la llarga tradició del país en aquest camp.

3.2.4. Centre d'Informació de Literatura Danesa (*Dansk Litteratur Informationscenter*)

- El Centre d'Informació de Literatura Danesa és una institució creada pel Ministeri de Cultura l'any 1990 amb la funció de donar a conèixer la literatura danesa en tots els seus gèneres arreu del món. La idea és despertar l'interès internacional per tal d'assegurar-li un lloc en l'escena literària internacional.
- L'any 1996 va comptar amb un pressupost de 6 milions DKK, dels quals, 1,5 milions DKK van ser destinades a cobrir les despeses de funcionament. Amb uns recursos limitats, cal establir prioritats quant als països amb els quals intensificar les relacions i les col·laboracions, i respecte els projectes a considerar.
- En relació a l'àrea geogràfica, l'actuació del Centre d'Informació de Literatura Danesa queda en part limitada per la política d'intercanvi cultural definida pel Ministeri de Cultura que cada any selecciona les principals àrees geogràfiques d'actuació.
- Pel que fa al contingut dels projectes, el Centre d'Informació de Literatura Danesa té ja major marge de maniobra i la promoció es fa mitjançant:
 - ◆ Ajuts econòmics per a traduccions.
 - ◆ Publicació d'informació sobre la literatura danesa.
 - ◆ Posta en marxa d'un projecte pilot que suposa l'edició d'un *Perfil dels Autors Danesos*.
 - ◆ Programació de nombroses activitats tant a la pròpia Dinamarca com a l'estranger, totes elles relacionades amb la literatura danesa.

- Els ajuts econòmics per a la traducció d'obres daneses a idiomes estrangers s'ofereixen tot i una certa creença popular segons la qual els treballs danesos publicats a l'estranger haurien de ser autofinançats: els llibres danesos no haurien de presentar-se als editors estrangers amb acompanyats d'una ajuda.

Tanmateix, en la realitat –encara que l'edició de la major part dels llibres que es publiquen a l'estranger es fa per causa de la seva qualitat- s'acostumen a fer tiratges curts que dificulten l'amortització de les inversions. La publicació de llibres a l'estranger genera, en la majoria dels casos, unes despeses superiors als ingressos, no només per les despeses extres de traducció sinó també pels pagaments de drets d'autor.

Així, una manera d'incentivar els editors estrangers a publicar obres del propi país és que part d'aquestes despeses siguin assumides pel país de procedència de l'autor.

Els espectacles escenogràfics tenen problemes similars. És per això que el Comitè de Traduccions també proporciona ajuts per a la traducció d'obres, sempre i quan s'asseguri la producció de les mateixes o la publicació dels guions.

- D'altra banda, com ja s'ha apuntat, el Centre d'Informació de Literatura Danesa s'ocupa de la publicació de diversos fullets informatius i promocionals sobre la literatura danesa. Entre aquests destaquen:

- ◆ *Danish Literary Magazine*, publicat en anglès, apareix semestralment i s'envia a editors, traductors, crítics i agents literaris d'arreu del món; conté articles sobre llibres danesos contemporanis en general així com extractes d'alguns d'ells, articles i bibliografia sobre els llibres danesos publicats a l'estranger els darrers sis mesos.

- ◆ **A World of Wonders**, és la darrera publicació que neix del Centre, centrada en la literatura danesa infantil. És un fullet de 56 pàgines, editat en polonès, italià, alemany i anglès i forma part de la promoció que es fa dels llibres per a nens arreu d'Europa. Apart de presentar-lo a les fires de llibres internacionals, s'envia als editors de llibres infantils.
- ◆ **Dänische Literatur in Deutschland, Eine aktuelle Auswahl** és una presentació dels autors les obres dels quals han estat publicades a Alemanya els darrers anys. S'edita en alemany i s'envia a agents literaris, traductors i escoles per tot Alemanya. Paral·lelament es presenta a les fires de llibres i als festivals literaris organitzats en aquest país. A més d'aquest fullet i en col·laboració amb la Reial Ambaixada de Dinamarca a Bonn, el Centre d'Informació de Literatura Danesa ha publicat una bibliografia titulada *Dänische Literatur in deutscher Übersetzung, 1987-1997*.
- ◆ **Karen Blixen**, és una publicació sobre les grans autores del país amb textos de la pròpia Karen Blixen entre d'altres i riques il·lustracions.
- En tercer lloc, el Centre d'Informació de Literatura Danesa ha endegat, amb la col·laboració del Kulturnet Danmark, un projecte pilot que suposa l'edició d'un *Perfil dels Autors Danesos*. Es tracta d'un recull d'extractes, referències, entrevistes, anàlisis i fotografies que pretenen presentar els autors danesos i el seu treball. Aquesta és una primera introducció a la literatura danesa, disponible a través d'Internet en anglès i danès.

- A més a més de les accions ja esmentades, el Centre d'Informació de Literatura Danesa organitza moltes activitats al llarg de l'any. A títol d'exemple, a continuació se'n citen algunes de les dutes a terme durant l'any 1998:
 - ◆ Publicació de diverses notes informatives i dossiers de premsa.
 - ◆ Coordinació de la parada escandinava al Saló del Llibre de París, i participació a la parada escandinava la Fira del Llibre de Varsovia.
 - ◆ Organització d'un *stand* propi a la Fira del Llibre Infantil de Bologna i a la Fira del Llibre de Frankfurt.
 - ◆ Organització d'una exhibició itinerant sobre el llibre infantil que, des de Nord Rin-Westphàlia, gira per tot Alemanya.
 - ◆ Organització d'un seminari per a editors americans, australians i britànics.
 - ◆ Organització d'un altre seminari per a editors estrangers en general.
 - ◆ Organització d'un tercer seminari per a productors escenogràfics estrangers i traductors de teatre danès.
 - ◆ Organització d'una visita de traductors estrangers a la Fira del Llibre de BogForun.

3.2.5. Centre d'Informació de Música Danesa (*Dansk Musik Informations Center-MIC*)

- El Centre d'Informació de Música-MIC és un dels 36 centres d'informació membres de l'Associació Internacional de Centres d'Informació Musical repartits per tot el món. Cadascun dels centres exerceix funcions de promoció i informació sobre la música dels seus respectius països. Tots ells compten amb un conjunt de recursos a oferir a qualsevol interessat, ja sigui nacional o internacional: biblioteques de partitures i arxius musicals, col·leccions actualitzades amb material de recerca i bibliogràfic, publicacions temàtiques, etc.
- En concret, el Centre d'Informació de Música Danesa és l'organisme responsable del registre, documentació i informació sobre la música danesa. Entre altres activitats el MIC poden destacar-se les següents:
 - ◆ Ofereix informació sobre la música danesa en tots els seus gèneres i sobre les activitats relacionades amb ella.
 - ◆ Organitza parades a les fires internacionals de música.
 - ◆ Organitza i participa en accions de promoció de la música danesa arreu del món.
 - ◆ Enregistra i documenta les activitats musicals daneses.
 - ◆ Publica fulletons promocionals de compositors, períodes musicals concrets, festivals, cursos, etc.
 - ◆ Organitza exposicions itinerants sobre qüestions musicals.
 - ◆ En col·laboració amb l'Institut Cultural Danès, edita una publicació en anglès denominada Musical Denmark.

- A més, compta amb un extens arxiu musical on s'hi poden trobar des de llibres i publicacions de referència i gravacions musicals, fins a una completa base de dades amb les adreces de 9.409 músics danesos i estrangers.

3.2.6. Altres accions de política cultural a l'exterior

- Per un costat hi ha propostes d'intervenció en el camp de la cooperació cultural amb països del tercer món. Tant individus, com organitzacions, com grups culturals danesos i provinents de països en vies de desenvolupament poden sol·licitar una beca per a projectes que posen èmfasi en la cooperació cultural entre Dinamarca i països en vies de desenvolupament.

Les beques són administrades per *The Lang Committee*, un comitè cooperacional que coordina l'assistència i la cooperació cultural amb països en vies de desenvolupament, format, entre altres, per representants dels Ministeris d'Educació i de Cultura.

En total, l'any 1996 es van destinar al finançament d'aquests projectes 1,38 milions US\$.

El projecte que va rebre més recursos (un total de 0,38 milions US\$) va ser el Tercer Festival d'imatges de l'Àfrica. Gairebé mig milió de persones van assistir al Festival, en què es van presentar 1.111 actes per tot el país amb més de 550 artistes africans.

També es van finançar diverses *study and research trips*. L'exemple més representatiu seria, potser, la construcció d'un taller al Centre Cultural Bujora (Tanzània) per a 15 artistes danesos i 15 artistes nadius.

- Per un altre costat, també cal destacar l'existència d'un organisme (Tallers Nacionals per l'art i l'artesanía) que facilita espais, sales de conferències i altres serveis a artistes i artesans, dissenyadors i conservadors per a projectes especialitzats. També proveeix els artistes estrangers amb una sèrie d'apartaments.

4. Països Baixos

4.1. Introducció

- Tot i ser un dels estats més petits d'Europa, com a nació tradicionalment comercial, els Països Baixos han tingut sempre una forta orientació internacional, projecció que s'ha accentuat els darrers anys fruit del desenvolupament econòmic, tecnològic, polític i administratiu.

Aquest fet es tradueix també en la definició de la seva política cultural en general, i de la de promoció exterior de la cultura en particular. Així, davant l'actual procés de mundialització, els Països Baixos despleguen un conjunt d'estratègies i actuacions encaminades a mantenir la posició de les arts i cultura holandeses tant a nivell d'Europa com a tot el món. La dimensió internacional de la política cultural ha rebut, consegüentment, molta atenció aquests darrers anys.

- En aquest context, els Països Baixos proposen construir-se una reputació de punt on dirigir les mirades, punt de trobada i mercat d'intercanvi de béns i idees, un lloc on les línies convergeixen. Es tracta de crear una imatge reconeixible i atractiva del país com a centre comercial internacional cultural. Sobre aquest principi es defineixen un ampli ventall de mesures i accions basades, en una bona part, en la interacció i l'intercanvi.
- Paral·lelament, la política cultural exterior holandesa va dirigida a enfortir els lligams culturals amb països i regions específiques.

4.2. La política de promoció exterior de la cultura

4.2.1. Introducció

- El document Revisió de la Política Exterior defineix, com a objectiu central de les relacions culturals internacionals, la consolidació de la imatge internacional dels Països Baixos i la promoció de bones relacions mútues amb determinats països. Els contactes d'aquesta mena s'han de construir directament entre persones i institucions i així el govern es pot dedicar a la provisió de serveis i ajuts econòmics prenent un paper més actiu només quan les relacions siguin més complexes.
- La política cultural exterior s'està descentralitzant força. No només a nivell dels fons (com passa, per exemple, amb la Fundació Mondrian i el Fons per les arts interpretatives) sinó també amb un seguit d'altres organitzacions (com Institut Holandès de Teatre, Institut de Disseny i la Fundació Gaudeamus) que ara tenen un major marge per a desenvolupar les seves polítiques exteriors amb més independència.

Paral·lelament, altres institucions culturals -orquestrades, companyies de teatre i grups de dansa- amb una política activa en contactes exteriors tenen les seves pròpies responsabilitats. A més, s'han delegat responsabilitats a ambaixades a l'estranger, amb pressupostos exclusivament destinats a Projectes Culturals Locals, per a que designin els programes culturals més adients a les condicions locals.

- La política cultural internacional és, però, un aspecte més de la política internacional en general. De fet, durant molts anys es donava per sobreentès que estava subordinada als assumptes d'interès econòmic i de seguretat. La política cultural internacional era assumida pels Ministeri d'Afers Estrangers i els successius Ministeris de Cultura.

Així, en el moment de decidir la posta en marxa d'una determinada acció, no n'hi ha prou en considerar la seva importància en relació a la cultura, ja que també s'han de tenir presents els interessos de la política exterior. Tot i que ambdós ministeris poden no tenir els mateixos punts de vista sobre assumptes concrets, sí que cal intensificar la cooperació per tal d'assolir una política cultural única i cohesionada.

D'aquesta manera, els dos ministeris implicats en la política cultural exterior es concentren més fàcilment a desenvolupar *accents* específics de la política cultural. La col·laboració cultural no només promou l'entesa entre pobles sinó que també enriqueix ambdues parts i clarifica el perfil internacional dels Països Baixos. Altres aspectes de la política exterior poden també treure'n profit.

- D'uns anys ençà, als Països Baixos hi ha la tendència a reduir la dependència de les instàncies de decisió política respecte la política de desenvolupament cultural. En l'actualitat, la presa de decisions en el camp cultural parteix de l'assessorament i la consulta d'experts perquè facin les seves recomanacions. En aquest sentit, també s'ha afavorit una major delegació i descentralització en el control dels fons destinats a cultura, que ja tenia una llarga tradició en aquest país.
- En relació als principis estratègics orientadors de la promoció de la cultura, s'observen dues tendències, a vegades oposades. D'una banda, es protegeixen i promouen les millors formes d'expressió cultural, és a dir, s'aposta prioritàriament per la qualitat cultural – definida segons l'opinió dels experts- front al criteri d'una major acceptació dels consumidors o impacte públic. D'altra banda, també cal assegurar la diversitat de tradicions històriques i expressions artístiques. En aquest cas, l'estat nodreix les diferents comunitats ideològiques o geogràfiques amb els recursos i institucions necessaris.

- L'any 1996 va ser un moment clau per a la definició de l'actual política cultural a l'exterior: el govern va decidir assignar 6 milions de guilders anuals del pressupost destinat a la cooperació internacional per a dedicar-los específicament a la política cultural exterior, i es va procedir a una certa redefinició dels objectius amb l'objectiu d'assolir una major cohesió d'acció.

4.2.2. Àrea geogràfica de projecció cultural exterior

- Quant a l'àrea geogràfica objectiu de la política cultural internacional, els recursos limitats obliguen a una certa prioritització, sobretot si es vol aprofundir mínimament en les relacions.

Concretament, es poden remarcar les següents especificitats segons l'àrea territorial:

- ◆ A Europa, l'èmfasi es posa en les regions més properes perquè és aquí on es pretén aconseguir una major efectivitat de resultats. És per això que les relacions amb Flandes i Nord Rin-Westfàlia s'han intensificat darrerament. En relació amb Flandes, un factor decisiu és l'especial desig d'enfortir-hi la posició de la llengua holandesa. En aquest cas, la Unió de la Llengua Holandesa actua com a agència col·laboradora intergovernamental.
- ◆ També hi ha una sèrie de països no europeus (Indonèsia, Surinam i Sud-Àfrica) amb els que hi ha uns vincles històrics especials que són raó suficient per a considerar-los dins el grup dels prioritaris en les relacions culturals. En aquests casos alguns dels projectes es porten a terme en col·laboració amb el Ministeri de Cooperació i Desenvolupament.
- ◆ Les noves democràcies del món són un altre focus d'interès. A Àfrica, això afecta principalment a Sud-Àfrica; a Europa central i oriental, hi ha els casos de Rússia, Hongria i la República Txeca. El rerafons és que ajudar aquests països a reforçar les seves infraestructures culturals pot contribuir en el procés de democratització.

- ◆ També existeix una relació especial amb els territoris que encara són sota la sobirania dels Països Baixos (Aruba i les Antilles Holandeses). Aquí l'accent també cau sobre la col·laboració amb vistes a desenvolupar unes infraestructures culturals adequades.
- ◆ A l'Àsia, el focus serà la celebració del 400 aniversari de les relacions entre els Països Baixos i el Japó l'any 2000.
- ◆ També s'han intensificat les relacions amb el Marroc i Turquia, ja que actualment hi ha molts immigrants al país procedents d'aquests estats.
- ◆ Finalment, s'està posant una atenció creixent en Nord-Amèrica per diverses raons, la més destacada de les quals és que és un dels més importants mercats culturals i, per tant, una àrea que no pot ser ignorada per l'art i la cultura holandesa.

4.2.3. Línies generals d'actuació cultural a l'exterior

- Es treballa per introduir el concepte de Països Baixos com a "port lliure", una referència al fet que el país ha estat durant segles, un espai de trobada internacional. S'han elaborat una sèrie de programes amb l'objectiu específic de reforçar la imatge que el món ja té dels Països Baixos de "port lliure". Arrel d'aquesta orientació en la política s'han creat una sèrie de programes:
 - ◆ Un dels programes concedeix beques perquè estudiants i artistes estrangers assisteixin a alguna de les seves escoles punteres com l'Acadèmia Nacional d'arts visuals, l'Acadèmia Jan van Eyck, l'Institut Berlage i l'Institut Maurits Binger.
 - ◆ També s'està posant èmfasi en diversos festivals a l'estranger en els quals els Països Baixos ja s'han fet un nom. Per a reforçar la seva reputació internacional conviden periodistes estrangers i duen a terme campanyes promocionals dirigides a potencials visitants.
 - ◆ S'està desenvolupant un programa de residència amb l'objectiu de donar a artistes punters estrangers l'oportunitat de viure i treballar als Països Baixos durant períodes llargs de temps. Amb això es pretén, d'una banda, oferir als convidats la oportunitat de conèixer la societat i cultura holandeses i, d'altra banda, permetre que el món cultural holandès es trobi amb artistes estrangers i estableixi, quan sigui possible, projectes conjunts.

La idea de "port lliure" també vol fomentar-se mitjançant, d'una banda, unes majors facilitats per a l'organització de conferències internacionals dirigides a artistes estrangers, gent relacionada amb la cultura i periodistes i, d'altra banda, promocionant els Països Baixos com a seu de les oficines centrals de les xarxes culturals internacionals.

Moltes noves democràcies (tant d'Europa com d'arreu) estan desenvolupant actualment les seves polítiques culturals i estan interessades en accedir a les experiències holandeses. Donar-los informació sobre la política cultural holandesa i les seves infraestructures encaixa també en la idea de "port lliure".

- Paral·lelament, hi ha una sèrie de projectes a gran escala que responen a diferents prioritats:
 - ◆ Projectes segons prioritats temàtiques: hi ha certs projectes orientats a enfortir la reputació del país com a punt de trobada internacional i centre comercial internacional cultural, i d'altres relacionats amb la promoció i difusió del patrimoni cultural holandès a l'estranger.
 - ◆ Projectes segons prioritats regionals/geogràfiques del país: grans projectes i activitats en col·laboració amb les regions considerades com d'especial interès.
 - ◆ Grans esdeveniments: són una excel·lent manera de promocionar la imatge cultural del país. Es tracta d'esdeveniments multidisciplinars com, per exemple, el Festival de Pere el Gran, la commemoració del Tractat de Westfàlia i la celebració dels 400 anys de relacions amb Japó.
 - ◆ Infraestructures necessàries per les activitats culturals a l'estranger: aquest àmbit d'actuació implica l'assumpció d'un paper més important per part de les ambaixades. A tal fi, s'està considerant la possibilitat de destinar temporalment experts culturals a les diferents ambaixades i consolats i viceversa (destinar membres de les ambaixades o consolats a institucions culturals). També es donaran facilitats per a que personal temporal local participi en programes d'intercanvi. Així, es planteja assolir una major professionalització del treball cultural de les missions diplomàtiques.

- Els diferents organismes encarregats de desenvolupar la política de promoció exterior de la cultura estan força especialitzats segons l'àrea temàtica: arts intepretatives, arts visuals, arquitectura, disseny, patrimoni cultural, literatura i cinema.

4.2.4. Arts interpretatives

- **L'Institut del Teatre Holandès (*Theater Instituut Nederland - TIN*):** promou el teatre a l'exterior, no només amb suport financer sinó també com a agent de les produccions escèniques holandeses a festivals internacionals. L'objectiu del TIN és fer una contribució significativa a la divulgació internacional de la cultura teatral holandesa.

Entre altres, poden remarcar-se les següents activitats: recopilar informació i documentació, organitzar presentacions internacionals, editar llibres i CD's promocionals, participar en diverses xarxes internacionals, etc.

- ***Gaudeamus Foundation/Contemporary music centre*.** Funciona com a Centre de Música Contemporània dels Països Baixos. Actua amb una certa autonomia en el disseny de les seves pròpies polítiques.

Les seves principals activitats a nivell internacional són: l'organització de la Setmana Internacional de Música Gaudeamus, el Concurs Internacional Gaudeamus, l'organització de tallers, conferències i concerts, la concessió de beques per a intercanvis de compositors i músics, l'actuació com a intermediari entre el món de la música contemporània holandesa i els festivals internacionals, gestionar un centre de documentació i una biblioteca, promoure la publicació de "Gaudeamus Information", amb informació de música contemporània d'arreu del món.

- ***Stichting Organisatie Oude Muziek-STOOM*:** és una fundació per a promoure la música barroca i antiga. Té l'objectiu de presentar la rica història de la música centrant-se bàsicament en la literatura de la música compresa en el període que va del segle XI al XIX.

Les seves activitats internacionals són, principalment: l'organització del Festival Holandès de Música Antiga a Utrecht, l'organització i programació de concerts en el marc de la Xarxa de Música Antiga, la publicació de *Tijdschrift voor Oude Muziek*, la participació a fires i festivals en altres països (San Antonio, William

& Mary, etc.), la recepció i acompanyament de periodistes i músics estrangers, la gestió d'un lloc de trobada permanent i centre *d'expertise*, la participació en el circuit que s'encarrega de presentar al país l'art no occidental, la presentació de joves músics especialitzats en música antiga a festivals internacionals i la promoció de solistes i grups de música antiga holandesa.

- **Nederlands Impresariaat:** La Fundació per a Músics de Cambra és una agència de concerts especialitzada en música de cambra i jazz. Les seves activitats internacionals inclouen fonamentalment: el *management* general per als artistes holandesos a l'estranger, el *management* local per als artistes internacionals al país, l'organització de sèries de música al Concertgebouw d'Amsterdam, la producció de CD's i l'edició mensual d'*Entre'acte*.
- **National Pop Instituut:** L'Institut Holandès de Música Pop té per objectiu internacional incrementar la participació a base de promocionar la millora en la qualitat del rock, dance, urban i pop holandesos en l'escena cultural internacional.

Les seves activitats a nivell internacional inclouen: la concessió de beques de viatge i altres tipus d'ajuts per a actuacions en altres països ("Toursupport"), la participació a fires internacionals de música (com PopKomm, CMJ Music Marathon, South by South West), i la participació a xarxes internacionals.

- **Fonds voor de Podiumkunsten.** El Fons per a les Arts Interpretatives és responsable, entre altres funcions, de concedir beques de viatge i d'estudi i de promocionar les arts interpretatives holandeses a l'estranger.

Paral·lelament, porta a terme les següents activitats internacionals: la presentació del teatre, dansa, mim, música, titelles i projectes pluridisciplinars holandesos fora del país; coproduccions internacionals; intercanvis culturals amb les Antilles holandeses i Aruba; i la concessió de beques d'estudi per a facilitar el desenvolupament professional fora del país.

- **Felix Meritis/Centre Europeu per les Arts i la Ciència** pot ésser considerat com el bressol de diverses iniciatives internacionals i projectes en el camp de les arts, ciència i política cultural. La seva particular força rau en la cooperació amb diverses institucions, organitzacions i personalitats rellevants del país i de fora

4.2.5. Arts visuals, arquitectura i disseny i patrimoni cultural

- **Fons voor beeldende Kunsten, vormgeving en bouwkunst.** La Fundació Holandesa per a les Belles Arts, el Disseny i l'Arquitectura és una agència estatal que s'encarrega de la implementació de la política dirigida als artistes individuals, dissenyadors i arquitectes mitjançant la concessió de beques. Paral·lelament organitza exposicions i promou una major presència internacional dels artistes holandesos.

Les seves activitats internacionals són, bàsicament: la concessió de beques de viatge, la concessió de beques d'estudis a l'estranger (sempre i quan no hi hagi estudis paral·lels al país) i la concessió de beques per a arquitectes en la presentació internacional del seu treball i les despeses de publicació o catàleg necessari per a la presentació.

- **Vormgevingsinstituut.** L'Institut Holandès del Disseny tracta d'identificar noves maneres per les quals el disseny pot contribuir a la vitalitat cultural i econòmica de la comunitat. És un punt de trobada internacional entre el disseny, la indústria i la cultura.

Entre les seves activitats internacionals destaquen: la informació, l'organització de seminaris i conferències per a professionals, el desenvolupament i manteniment de xarxes nacionals i internacionals relacionades amb la professió, i la col·laboració amb altres institucions per a incentivar presentacions holandeses a institucions estrangeres.

- **Nederlands Foto Instituut.** L'Institut Holandès de Fotografia aspira a fomentar el desenvolupament de la fotografia al país i funcionar com a centre d'informació per a tot professional en aquest camp.

Les seves activitats internacionals inclouen: preparar i organitzar exposicions, organitzar conferències, tallers i simposiums, l'edició i lliurament de publicacions i la participació en xarxes internacionals.

- **The Berlage Institute Amsterdam.** L'Institut Berlage d'Amsterdam es crea per a funcionar com a laboratori internacional per a arquitectes amb l'objectiu final d'integrar les diferents disciplines de l'arquitectura.

A nivell internacional: ofereix un programa de post-doctorat per joves arquitectes amb especial de talent holandesos o estrangers; organitza conferències, simposiums i exposicions; i també incentiva l'intercanvi internacional d'experiències i la cooperació amb institucions educacionals estrangeres de prestigi.

- El **Rijksakademie van Beeldende Kunsten** és un centre-residència per a la recerca dirigit a joves artistes que ja han acabat la seva formació professional en belles arts. Artistes de tot el món poden accedir als 60 estudis, tallers i laboratoris on investigar/experimentar, crear i preparar presentacions dels seus projectes. Compten amb assessorament personalitzat donat per artistes internacionals en actiu i teòrics i especialistes tècnics:

4.2.6. Patrimoni cultural

- **Mondriaan Foundation.** La Fundació Mondrian ofereix suport financer i assessorament a institucions nacionals i internacionals, firmes comercials i autoritats governamentals amb l'objectiu d'estimular l'activitat (nacional i internacional) en el camp de les arts visuals, el disseny i els museus. Per norma general, els individus no poden sol·licitar aquest tipus d'ajut.

Entre les seves activitats internacionals destaquen: presentacions internacionals de mostres d'art visual i de disseny holandès; cooperació internacional entre museus; també isposa de dos apartaments a New York que poden ser utilitzats temporalment per artistes que hi vagin a preparar alguna presentació del seu treball.

- **Instituut collectie Nederland.** L'Institut Holandès per al Patrimoni Cultural va néixer l'any 1997, fruit de la fusió de tres entitats (L'Observatori Central per a la Recerca d'Objectes d'Art i Ciència, l'Escola Nacional de Formació de Conservadors/Restauradors i l'Oficina Holandes per a les Belles Arts). Centra la seva tasca en la conservació del patrimoni cultural valuós. El seu objectiu és proporcionar informació, serveis i productes per a millorar la qualitat del coneixement del material col·leccionat, cercant la col·laboració amb col·legues internacionals per al desenvolupament de nous productes i la millora dels existents.
- **De Nederlandse Museumvereniging.** L'Associació Holandesa de Museus també realitza tasques de promoció exterior de la cultura.

Bàsicament, aquestes activitats són la participació en fires internacionals, (com la SIME), la integració en xarxes internacionals (com la ICOM); els ajuts per al desenvolupament professional i l'organització de simposis i conferències.

4.2.7. Literatura

- **Nederlands Literair Produktie-en Vertalingen Fonds.** El Fons Holandès per la Producció Literària i la Traducció s'encarrega d'implementar els criteris per les subvencions per treballs literaris i traduccions. Entre les seves tasques hi ha la de promoció de la literatura en neerlandès i frisó a l'estranger a partir d'incentius per a la seva publicació a l'exterior amb la concessió de subvencions a editors estrangers per a cobrir els costos de traducció. També ajuda els traductors que tradueixen de l'holandès a perfeccionar els seus coneixements, estableixen col·laboracions entre els escriptors i professors de literatura holandesa a l'estranger, assisteixen a les grans fires i esdeveniments internacionals. També coopera amb el govern flamenc en el marc d'una política lingüística comuna.

En aquest sentit, l'any 1993 es va crear la Fundació Flamenco-Holandesa Frankfurter Buchmesse (**Vlamams-Nederlandse Stichting Frankfurter Buchmesse**), responsable d'organitzar activitats promocionals. Els Països Baixos i Flandes contribueixen per meitats en l'aportació dels fons necessaris.

Sembla que tot aquest treball de promoció està donant resultats positius; d'acord amb les dades aportades pel Fons Holandès per a la Producció Literària i la Traducció, l'any 1996 es van fer 274 traduccions d'originals holandesos que després van ser publicats en 27 llengües, la major part d'ells amb el suport financer del Fons. A jutjar per les vendes creixents, la reputació internacional de la literatura holandesa, sens dubte, ha millorat molt.

Apart, cada any s'organitza el Festival Internacional de Poesia tradicionalment celebrat a Rotterdam, al qual el Ministeri d'Educació, Cultura i Ciència va aportar 300.000 guilders en la seva darrera edició.

- ***Nederlandse Taalunie***. La funció principal de la Unió per a la Llengua Neerlandesa és la Integració dels Països Baixos i la comunitat belga de parla neerlandesa.

Entre les seves activitats internacionals destaquen: el seu funcionament com a centre de serveis i informació; el suport financer per a intercanvis culturals fora de l'àrea lingüística; el suport financer per a l'ensenyament de la llengua neerlandesa a l'estranger; la formació i desenvolupament professional de traductors i la protecció dels interessos de la llengua dins les organitzacions europees.

- ***Fonds voor de Letteren***. Els objectius principals de la Fundació per al Fons Literari són el suport als escriptors en llengua neerlandesa i frisó així com als traductors a les esmentades llengües mitjançant la concessió de beques.

4.2.8. Cinema

- La Fundació per a la Promoció del Cinema Holandès (*Stichting Holland Film Promotion*) promou el cinema holandès a l'estranger.

Les seves activitats internacionals inclouen: la informació, els contactes amb els organitzadors de festivals als quals intenta atraure l'atenció sobre el cinema holandès, el suport financer per a la presentació de pel·lícules holandeses nominades per premis a festivals, i l'edició de dues publicacions anuals.

Des del seu punt de vista, els festivals de cinema són la millor manera de promocionar el cinema holandès internacionalment. Així, s'organitzen diversos festivals al llarg de l'any: *The Rotterdam International Film Festival* (un dels més importants del món en relació al cinema independent), el *Amsterdam International Documentary Film Festival*, el *Nederlands Filmfestival*, el *Cienkid* (cinema per a nens), i el *Holland Animation Film Festival*.

- *Nederlands Fonds voor de Film*. El Fons Holandès per al Cinema va néixer l'any 1993 fruit de la fusió de dues institucions prèvies: El Fons per al Cinema Holandès i el Fons per a la Producció de Cinema Holandès.

Les seves activitats internacionals inclouen: el suport financer a coproduccions internacionals de participació holandesa, el suport a la promoció internacional del cinema holandès i l'organització d'activitats dutes a terme gràcies a acords de coproducció internacionals.

- *Holland Film*. Dependent del Fons per al Cinema Holandès, pren el paper de seu central per a la promoció del cinema holandès a l'estranger.

Les seves activitats internacionals inclouen: la participació a fires, mercats i festivals internacionals; la gestió per a que les pel·lícules holandes participin a festivals internacionals; l'edició i divulgació de diverses publicacions; el suport financer per a la subtitulació de pel·lícules holandeses -de manera que els faciliti l'accés a preseleccions a festivals de cinema-, ajuts per a la creació de còpies per a festivals; la concessió de beques de viatge per a assistir a festivals o altres esdeveniments relacionats amb el cinema i l'organització d'esdeveniments a l'estranger relacionats amb el cinema holandès.

5. Bèlgica francòfona

5.1. Introducció

- La competència en matèria de cultura a Bèlgica és exclusiva de les comunitats culturals del país. Així els respectius responsables d'aquesta política són:
 - ◆ A la comunitat francòfona hi ha el *CGRI-Comissariat Général aux Relations Internationales de la Communauté Française de Belgique* (Comissariat General per les Relacions Internacionals de la Comunitat Francesa de Bèlgica).
 - ◆ A la comunitat flamenca hi ha el *Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Administratie Externe Betrekkingen*.
- La promoció exterior de la cultura és una de les missions específicament assignades al Comissariat General per les Relacions Internacionals de la Comunitat Francesa de Bèlgica (*CGRI*). En concret, el *CGRI* té per missions fonamentals:
 - ◆ Donar suport a la projecció dels creadors artístics en els mercats exteriors.
 - ◆ Promoure la llengua i la cultura belga-francesa a l'estranger.

- S'ha de tenir en compte, no obstant, que el CGRI no actua de manera independent, sinó que les seves accions s'inscriuen en el marc de les polítiques implementades pel Govern en el camp de la cultura. Més concretament, hi ha uns lligams estrets i permanents amb la Direcció General de la Cultura, sobretot respecte les següents matèries:
 - ◆ La selecció i avaluació de les produccions i programes culturals, i la planificació de la presència als mercats, fires i salons s'efectua en partenariat integral amb la Direcció General de la Cultura i la Comunicació.
 - ◆ El CGRI ha constituït 4 comissions consultives que treballen en matèria d'arts plàstiques, teatre, música i dansa respectivament. Aquestes són associades no només amb la Direcció General de la Cultura i la Comunicació, sinó també amb la Comissió Comunitària Francesa i els professionals de la cultura.
 - ◆ La posta en marxa de programes: el CGRI co-gestiona, amb la Direcció General de la Cultura i la Comunicació, diverses estructures com, per exemple, les agències Walònia-Brusel·les Músiques i Walònia-Brusel·les Imatges.
- L'estratègia del CGRI es concentra lògicament en aquells països entesos com a prioritaris per a la comunitat francesa. No obstant això, no tanca les portes a altres propostes.
- El CGRI desenvolupa estratègies de promoció per cadascun del 7 sectors de la creació cultural que s'identifiquen a la comunitat francesa: arts plàstiques, àudio-visual, música i dansa, teatre, edició, la llengua francesa i la literatura.

5.2.La política de promoció exterior de la cultura

5.2.1. Música

- En matèria musical es crea la Wallònia-Brusel·les Músiques, l'agència de promoció de la música de la comunitat francesa de Bèlgica. La seva activitat principal és promoure la presència internacional de les obres dels artistes, els productors i editors musicals de Walònia i Brusel·les a partir, bàsicament, de les següents accions:
 - ◆ Oferir informació sobre els músics belgues-francesos.
 - ◆ Oferir contactes amb productors, editors i agents musicals.
 - ◆ Editar un Who is Who del món musical belga, i una pàgina web a Internet amb totes les activitats que organitzen i/o participen així com amb informació sobre tot el que fan els artistes i els grans esdeveniments musicals nacionals i internacionals en que aquests participen.
 - ◆ Proporcionar informació sobre el medi musical a Bèlgica (sobre la situació fiscal dels artistes, per entrar en contacte amb estudis de gravació, per organitzar campanyes als mitjans de comunicació, etc.).
 - ◆ Editar CD promocionals.
 - ◆ Organitzar festivals musicals.
 - ◆ Organitzar i participar a conferències nacionals i internacionals (com el MIDEM-Mercat Internacional del Disc i de l'Edició Musical).

5.2.2. Àudio-visual

- Amb l'objectiu de promoure la creació de cinema belga francòfon, el CGRI assegura la presentació de diverses produccions arreu del món en col·laboració amb les iniciatives aportades per:
 - ◆ Les delegacions Walònia-Brusel·les existents a l'estranger.
 - ◆ Els cossos diplomàtics.
 - ◆ Els lectors de la comunitat francesa de Bèlgica actius a les universitats estrangeres.
 - ◆ Sovint rep també demandes directes de festivals, cinemateques, centres culturals i instituts francesos.
- En estreta col·laboració amb les empreses de producció i el Minsiteri de la comunitat Francesa, el CGRI ha fet possible la presentació de més de 500 pel·lícules a més de 35 països durant el 1997.

Cada any edita una *Volta al Món del Cinema (Tour du Monde du cinéma)* recollint el conjunt de manifestacions i esdeveniments cinematogràfics organitzats gràcies a seva col·laboració.

- De la mateixa manera que en matèria musical es crea l'agència la *Wallone-Bruxelles Musique*, per a l'àudio-visual es crea la *Wallone-Bruxelles Images*, dedicada a la promoció de l'àudio-visual.

Entre les seves activitats de *Wallone-Bruxelles Images* destaquen les següents:

- ◆ Edició d'una guia de l'àudio-visual que inclou institucions, productors, distribuïdors, societats de serveis, agents de vendes, televisions, festivals, etc., molt bona eina de treball i de promoció.
- ◆ Edició d'una publicació trimestral anomenada *WBIinfo* que s'envia a més de 700 professionals nacionals i estrangers.
- ◆ És membre de la *European Film Promotion (EFP)*, institució que opera a nivell de festivals i mercats de llargmetratges. També és membre de *ETVE*, organisme centrat en els mercats de televisió de fora d'Europa.
- ◆ Gestiona la presència de la comunitat francesa a l'*ACF (Audiovisuel Creative Fair)* a Brusel·les, i al *MIM (Marché International du Multimedia)* a Montreal.

5.2.3. Mercats del llibre i de les llengües

- La llengua i la literatura figuren entre les grans prioritats del CGRI, que desenvolupa la seva activitat en col·laboració amb l'Associació d'Editors Belgues en Llengua Francesa (*Association des éditeurs belges de langue française-ADEB*) i la institució Promoció de les Lletres (*Promotions des lettres*).

Així, per exemple, tots tres organismes participen en l'organització i finançament del lloguer d'espais a les fires del llibre de Paris, Frankfurt i Montreal. També proposa als editors una col·laboració en termes de finançament per a altres fires regionals i internacionals.

- En relació a les llengües, el CGRI organitza la representació de la comunitat francesa als grans mercats de llengües en estreta col·laboració amb diverses escoles de llengües com l'*Expolangues* de Milà, Madrid, Varsòvia, Berlín i Lisboa.

Aquesta representació es materialitza en:

- ◆ Publicar un fulletó informatiu amb les obres de literatura belga francòfona.
- ◆ Publicar un un fulletó divulgatiu amb les obres més representatives dels diferents editors.
- ◆ Recopilar informació per les escoles de llengües.
- ◆ Publicar un fulletó titulat *Wallonie-Bruxelles Cap Nord de la Francophonie*, repertori d'establiments que ofereixen cursos de francès a Walònia i Brusel·les.
- ◆ Organització d'un concurs *Connaissances de la Communauté française*, que compta amb un premi d'una beca d'estiu oferta per les escoles col·laboradores.

5.2.4. Arts escèniques

- Mitjançant el Programa d'Ajudes a la Promoció de les Arts Escèniques (*Programme d'aide à la promotions des arts de la scène*), el CGRI pot concedir subvencions a empreses culturals i agents d'espectacles de la comunitat francesa. Aquestes són destinades a cobrir el 50% dels costos derivats de la prospecció de mercats exteriors o de les taxes inherents a la recepció de professionals estrangers potencialment interessats a comprar espectacles produïts a la comunitat francesa.
- En relació a la promoció en particular de la dansa, els darrers anys, el CGRI ha intensificat les seves accions de promoció, posant especial èmfasi en:
 - ◆ Ajuts per a la prospecció de mercats exteriors.
 - ◆ Ajuts per a invitar compradors estrangers.
 - ◆ Ajuts per a gires a l'estranger. Aquests darrers s'orienten bàsicament als països més representatius en el món de la dansa (França, Espanya, Itàlia, Alemanya, Gran Bretanya i Canadà).
 - ◆ Difusió a través dels programadors estrangers de *l'Eventail de la danse 97-98*, editat pel CGRI i el Ministeri de la Comunitat Francesa.
 - ◆ Intercanvi internacional de *formadors* en matèria de dansa.

5.2.5. Arts plàstiques

- Juntament amb la Comissió Consultiva d'Arts Plàstiques, el CGRI ha dedicat des de l'any 1997 especials esforços per a suportar la creació contemporània en matèria de disseny.

Concretament, intervé en els següents àmbits:

- ◆ Muntatge d'una exposició que, amb el títol de *Designers de Wallonie et de Bruxelles*, va ser present a Colònia (coincidint amb la Fira del Moble), Brusel·les i París.
- ◆ En col·laboració amb la DGCC, es va associar a l'exposició *Cobra* junt amb Dinamarca i els Països Baixos. Aquesta exposició es va poder veure a Lausanne, Munic i Viena.
- ◆ Proporcionar ajuts per a les galeries que promocionen artistes de la comunitat francesa a les fires internacionals d'art contemporani (Bàle, París, Estrasburg, Colònia i Frankfurt).
- ◆ També instrumenta mecanismes d'ajut per a estàncies a l'estranger.
- ◆ Finalment, dona suport a la circulació d'exposicions temàtiques produïdes en col·laboració amb les institucions culturals de la comunitat francesa (*Musée de la photographie, Centre de la gravure et de l'image imprimée, etc.*).

5.2.6. Altres mesures de promoció exterior de la cultura: intercanvi cultural

- D'una banda, el CGRI disposa d'un programa d'ajudes especials amb l'objectiu de promocionar el desplegament de festivals internacionals a la comunitat francesa. Aquest programa contribueix a que nombrosos festivals celebrats a la comunitat (una cinquantena l'any 1997) comptin amb la participació d'artistes i grups procedents de l'estranger.
- D'altra banda, el CGRI disposa d'un programa d'acolliment d'espectacles estrangers sempre i quan pertanyin a la comunitat francesa. Aquests ajuts consisteixen en finançar part dels caixets i s'acorden en funció de les relacions prèvies amb la institució d'origen i de les possibilitats d'intercanvi o reciprocitat. Aquells espectacles programats a un mínim de 3 llocs diferents es beneficien d'una taxa d'intervenció superior. L'any 1996 van ser 30 les institucions culturals (teatres, associacions, centres culturals, etc.) que es van beneficiar del suport financer del CGRI en aquest sentit.

6. Irlanda

6.1. Introducció

- La imatge cultural internacional que Irlanda s'ha anat creant els darrers anys és la d'un país en el qual les arts juguen un paper genuïnament vital. Així, en els camps de la música, la literatura i el cinema gaudeixen actualment d'un èxit considerable. Aquest fet reforça la imatge del país i li obre oportunitats no només en el camp cultural sinó en general (en la indústria, el turisme cultural i els negocis).

L'objectiu de la política cultural exterior és, consegüentment, promoure i difondre aquesta imatge tant a l'interior com a l'estranger, mitjançant interaccions significatives que beneficiïn els artistes irlandesos, la comunitat cultural en general i, de fet, el país en el seu conjunt.

- Es pretén que la projecció cultural exterior estimuli molt especialment el turisme a Irlanda, així com potencials inversors en el seu desig d'associar-se amb un país on el talent i l'esperit emprenedor és valorat i incentivat. Quant al turisme, s'espera que sigui el sector més gran dins les indústries de serveis el segle que ve.

Aquests objectius s'adrecen també al col·lectiu dels irlandesos establerts a l'estranger i els seus descendents, una font important de turisme i d'inversió.

6.2. La política de promoció exterior de la cultura

6.2.1. Introducció

- En la promoció de la cultura a l'estranger, el govern estableix quatre grans objectius:
 - ◆ Contribuir a la tolerància internacional a través de la promoció i el respecte per la diversitat cultural.
 - ◆ Mostrar una imatge vibrant, positiva i integrada del país.
 - ◆ Aprofundir en els lligams amb les comunitats d'irlandesos a l'estranger, per exemple, a Gran Bretanya, EUA, Canadà i Austràlia.
 - ◆ Contribuir en el desenvolupament del patrimoni cultural comú en el context de la Unió Europea.
- En el cas d'Irlanda, el Departament d'Afers Estrangers (*Department of Foreign Affairs*) es responsabilitza de la promoció de la cultura a l'estranger, treballant en estreta col.laboració amb l'*Arts Council* i la xarxa d'ambaixades i consolats a l'estranger.

El Departament d'Afers Estrangers opera dins un context dibuixat per les influències Europees i de més ampli abast internacional. Així la consecució dels seus objectius no depèn només dels seus esforços sinó també del comportament de la resta d'estats i actors internacionals.

- D'una banda, la integració d'Irlanda a la UE determina, en bona part, la seva política exterior. D'altra banda, en relació a la resta del món, el context és cada cop més complexe. Encara són latents els efectes del final de la Guerra Freda, en especial, en alguns països d'Europa central i oriental. Paral·lelament, la pobresa, els conflictes, les rivalitats ètniques i els abusos contra els drets humans són una realitat diària a molts indrets del món.

En darrer lloc, apareix el cas particular de la relació amb Irlanda del Nord: l'objectiu de fomentar l'entesa i reconciliació entre les dues tradicions d'Irlanda no pot cercar-se únicament a través de vies polítiques. Grups de negoci, culturals i comunitats i individus també han de contribuir en el procés i el Departament ha de donar-los suport.

- També hi ha l'*Arts Council/An Chomhairlealaíon*, que és un organisme depenent del Departament d'Arts, Cultura i *the Gaeltacht*, que sembla tenir una participació marginal en l'àmbit de la política cultural a l'exterior. És un cos independent i autònom. És el principal òrgan de suport per a les arts del govern. La seva junta directiva està formada per 17 persones no remunerades designades pel govern. Tots ells són artistes, gestors culturals, acadèmics, gent de negocis i de sectors esponsoritzats per l'estat.

Els fons de l'*Arts Council* són estatals i provenen de dues fonts principals: la major part prové de subvencions d'hisenda, i una part més petita, de la Loteria Nacional. Es cobreixen tots els camps de les arts: literatura, arts visuals, arquitectura, cinema i vídeo, teatre, dansa, òpera, música; autoritats locals, desenvolupament i associacions; arts multidisciplinars (Centres d'Art, Comunitats d'Arts, Arts i *disability* i festivals).

- Actualment, l'assignació anual del Govern per a activitats culturals a l'estranger ascendeix a 400.000 lliures. Tot i que la xifra ha augmentat considerablement des de 1993 (213.000 lliures), és encara una quantitat modesta sobretot si es compara amb alguns dels seus països veïns de la Unió Europea de grandària similar. Les restriccions pressupostàries actuals així ho obliguen, però hi ha la voluntat política d'ampliar la dotació de recursos en aquest camp.

6.2.2. Comitè de Relacions Culturals (CRC)

- El Comitè de Relacions Culturals (CRC), creat el 1949, és un cos voluntari, no estatutari que aconsella el Ministeri d'Afers Estrangers en la disposició dels fons assignats al Departament d'Afers Estrangers per a la promoció exterior de la cultura d'acord amb l'objectiu de potenciar la imatge i la reputació d'Irlanda a l'estranger. La missió de les subvencions/beques és donar suport a les activitats culturals de qualitat irlandeses a l'estranger. Però també es té en compte la potencial promoció del turisme i la inversió estrangera. Aquestes ajudes van dirigides a esdeveniments (representacions, exposicions, conferències, etc.), el cost total de les quals no pot ser totalment assumit per qui les representa o organitza).

No s'inclouen en aquest apartat els esdeveniments juvenils i esportius; la formació professional, la investigació i els estudis; el finançament per a rehabilitació d'edificis, vestuari o equipament; *town-twinning* programes; viatges a Irlanda i intercanvis d'estudiants.

A banda de les seves activitats en matèria d'educació, el CRC exerceix una política activa de suport per a la participació irlandesa en grans esdeveniments d'arts visuals com, per exemple, les bienals de Venècia i Sao Paulo.

També finança el treball dut a terme pel Programa Irlandès d'Intercanvi de Literatura (*ILE-Ireland Literature Exchange Programme*), que fomenta la traducció de literatura irlandesa a altres llengües i proporciona informació als editors estrangers sobre el món editorial nacional.

S'està analitzant la possibilitat que el CRC assumeixi una funció més activa, en lloc del seu paper actual de simple conseller.

- Respecte les àrees geogràfiques d'actuació, s'ha considerat la necessitat d'incrementar la proporció dels fons destinats a projectes ubicats a països de parla no anglesa. De fet, el govern opina que seria necessari un major èmfasi en la promoció en els països de la Unió Europea, així com en altres països europeus (especialment els d'Europa Central i Oriental) amb els quals s'estan establint relacions comercials i polítiques més estretes. També a països com Japó, amb el qual existeixen interessos econòmics força importants, la promoció cultural pot aparèixer com una manera eficient de crear una imatge favorable d'Irlanda.

6.2.3. Relacions culturals bilaterals

- De principis dels anys seixanta ençà, Irlanda ha tancat una sèrie d'acords culturals orientats a incentivar la cooperació i facilitar contactes en matèria de cultura, ciència i educació. Més concretament són acords amb 12 països: Noruega (1964), França (1967), Espanya, Bèlgica, Grècia i Països Baixos (1980), Alemanya (1983), Itàlia (1984), Xina i Finlàndia (1985), Portugal (1990) i la Federació Russa (1991).

A més a més, els darrers anys, han intensificat els esforços per a estimular els contactes culturals amb altres països a partir de programes d'intercanvi que suposin visites recíproques d'experts culturals.

6.2.4. Cooperació cultural multilateral

- Com a membre de la UE, Irlanda està compromesa en la cooperació per al desenvolupament d'un patrimoni cultural comú. Durant el procés d'elaboració del Tractat de la Unió Europea, Irlanda va incidir decisivament en la inclusió d'un a base legal per a actuar en matèria de cultura. Finalment es va crear el Títol de Cultura (Títol IX).

Són els ministres dels països membres amb responsabilitats en matèria de cultura que es reuneixen periòdicament al Consell Europeu de Ministres i treballen les relacions culturals multilaterals. En aquest sentit, hi ha diversos programes en els que Irlanda participa: Kaleidoscope (progrma genèric de promoció de la cultura), Ariane (dirigit a la traducció de treballs literaris), Raphael (per al patrimoni cultural), Media (sobre els mitjans de comunicació).

7. Israel

7.1. Introducció

- La responsabilitat de la política exterior de cultura a Israel és del Departament d'Afers Culturals i Científics del Ministeri d'Afers Estrangers.
- La cultura israelí apareix com una cultura plural i en canvi constant fruit de nombroses influències i trets heredats al llarg dels anys i, al mateix temps, amb arrels profundament tradicionals.

Israel és un país molt marcat pel llarg període de conflictes amb països veïns (Jordània, Egipte i Palestina), que actualment es troba en una fase de recerca de la normalització de la situació. Els contactes i s'estan restablint gradualment amb els països del nord d'Àfrica i del Golf Pèrsic i, en el moment present, ja té relacions diplomàtiques normalitzades amb 151 països. La Conferència de Pau de Madrid de l'any 1991 va donar una forta empenta en aquest sentit.

7.2. La política de promoció exterior de la cultura

7.2.1. Introducció

- El govern està posant molt d'èmfasi en el paper que la cultura, la ciència i l'economia poden jugar en el desenvolupament de relacions amb la resta del món. Tal i com ho veu el Ministeri d'Afers Estrangers, són la targeta de visita del país.
- Els principals objectius de política cultural a l'exterior són els següents:
 - ◆ Reforçar el procés de pau mitjançant l'expansió i el desenvolupament de lligams culturals amb els països del món àrab, donant a conèixer a cadascú la cultura de l'altre.
 - ◆ L'establiment de lligams culturals i l'organització d'activitats amb el món musulmà no àrab.
 - ◆ Arribar a aquelles zones del món que fins al moment actual pràcticament no coneixien Israel com, per exemple, Xina, Índia, Japó, Korea, Rússia i la resta de països de l'ex-Unió Soviètica i l'Europa oriental.
 - ◆ Reforçar els contactes i els lligams amb els cercles intel·lectuals i artístics.
 - ◆ Millorar la qualitat de la vida cultural a Israel mitjançant la interacció amb les cultures de la resta del món.
 - ◆ Diversificar i millorar les activitats en el camp educatiu amb nous mètodes pedagògics i intercanvis d'estudiants.
 - ◆ Cultivar i reforçar les relacions científiques amb la resta del món compartint les experiències amb la resta de la comunitat científica.

- S'ha de remarcar l'interès específic d'Israel en les relacions amb el món àrab, on el repte està en exportar uns continguts culturals a un context que, fins fa molt poc, no reconeixia l'existència d'Israel. En aquest sentit, l'objectiu és esforçar-se per a assolir un major intercanvi cultural amb els veïns àrabs.

Existèixen nombroses oportunitats per a la cooperació en aquest camp, que poden contribuir a normalitzar el procés de pau. Per exemple, amb l'actuació d'artistes àrabs per a un públic mixte, o amb interpretacions de grups de teatre o música àrab-israelís que mostrin noves cares de normalització a la resta del món. Aquest fet s'està dinamitzant, entre altres, en els àmbits següents:

- ◆ Cinema: pel·lícules i productors de cinema nord-africans, palestins i egipcis ja són presents als festivals internacionals de cinema de Haifa i Jerusalem.
- ◆ Lletres: d'una banda, escriptors, traductors i editors àrabs van a Israel per a conferències i assisteixen a la Fira Internacional del Llibre de Jerusalem. D'altra banda, grans obres literàries d'Israel s'estan traduint a l'àrab i venudes en el món àrab. També es pot assenyalar l'existència de l'edició en àrab d'*ARIEL*, una publicació trimestral sobre l'art israelí.
- ◆ El Departament d'Afers Culturals i Científics dóna suport a diversos esdeveniments culturals arreu del món i participa activament en la projecció d'artistes jueus i àrabs a l'estranger així com en la visita a Israel d'artistes àrabs.

- El Departament d'Afers Culturals i Científics (DCSA), del Ministeri d'Afers Estrangers es subdivideix en 6 divisions: Arts i Literatura, Acords Culturals i Científics, Afers Acadèmics, Informació i Publicacions, Institut Cultural Israel-Iberoamericà i, Administració i Pressupost.

En l'actualitat, Israel compta amb 16 agregats culturals distribuïts a 15 països, la majoria dels quals provenen del Ministeri d'Afers Estrangers tot i que, en certs casos, són escollits d'entre figures culturals israelís. En aquelles missions en les que no es disposa d'agregats culturals, hi ha diplomats seniors encarregats de les tasques culturals. Tots ells són peces claus en l'èxit de l'activitat cultural atès el seu coneixement del territori.

7.2.2. Divisió d'Arts i Literatura

- La Divisió d'Arts i Literatura del Departament d'Afers Culturals i Científics (DCSA) s'estructura en quatre unitats: Literatura, Cinema i Televisió, Arts Plàstiques i Relacions Culturals amb el món àrab.
- La Unitat de Literatura s'encarrega, d'una banda, de fomentar la traducció de literatura hebrea a través de l'institut per a la Traducció de Literatura hebrea. Així mateix dóna facilitats per a que autors israelís vagin a festivals internacionals, i conferències a l'estranger.

Així, gràcies al DCSA, Israel ha participat en 12 importants fires de llibre en les quals no havia participat mai, com les de Beijing, Frankfurt i Bologna.

D'altra banda, promou l'activitat d'artistes en els camps de la dansa, teatre i música popular, clàssica i coral. El treball s'encara a la premsa, les relacions públiques per a l'establiment de relacions amb artistes estrangers i la participació d'artistes internacionals a festivals i gires internacionals. Paral·lelament, sovint es conviden artistes estrangers per a que vegin de primera mà què es fa a Israel en els seus camps.

- La indústria cinematogràfica israelí és modesta, però gràcies al suport de la Unitat de Cinema i Televisió, s'exposa internacionalment. En molts indrets del món se celebren setmanes de cinema israelí i sovint, productors, actors i directors israelís són enviats a aquests esdeveniments per a mostrar el seu treball.

El 1995, la DCSA va iniciar un nou projecte en col.laboració amb una distribuïdora amb seu a New York per tal que 11 pel·lícules israelís fossin projectades a diferents campus universitaris i a les diferents comunitats jueves. En el futur s'ha previst d'enviar també dos actors -un de jueu i un d'àrab- per a donar conferències sobre el cinema israelí.

També es facilita la presència de representants a grans festivals de cinema internacionals com els de Berlín i Cannes, on les pel·lícules israelís han despertat força interès.

Finalment, també s'organitzen un parell de festivals internacionals de cinema dins el país *Jerusalem Film Festival and "Neighbors"* i el Festival Internacional de Cinema de Haifa), i es convida gent del cinema internacional i periodistes per a conèixer la indústria local.

- La Unitat d'Arts Plàstiques coordina exposicions d'art israelí a l'estranger. També organitza les exposicions israelís a grans bienals d'art com les de Venècia, Istanbul, Johannesburg i Sao Paulo. Amb el seu ajut, artistes i experts en art viatgen a l'estranger per a participar a conferències en el marc dels festivals i exposicions.

Aquesta unitat també convida experts i periodistes internacionals perquè coneguin més profundament l'art del país.

- La Unitat de Relacions culturals amb el món àrab té per missió fonamental examinar, iniciar i desenvolupar noves idees i programes d'activitats culturals en relació amb països veïns. Es dirigeixen projectes bilaterals i activitats regionals implicant països de l'àrea mediterrània amb l'objectiu de reforçar el procés de pau.

7.2.3. Divisió d'Acords Culturals i Científics

- La Divisió d'Acords Culturals i Científics del DCSA comprèn cinc unitats: Acords Culturals i Científics, Educació i beques d'Estudi, Ciència, Esports i Joventut, Organitzacions Internacionals.
- Concretament, la Unitat d'Acords Culturals i Científics s'encarrega d'establir acords internacionals en els camps culturals i científics, i d'idear programes de cooperació.

Els acords bilaterals per a la cooperació cultural i científica són eines imprescindibles en el reforçament de les relacions i la promoció recíproca d'activitats a l'estranger. En l'actualitat, Israel té acords d'aquest tipus amb 75 països.

- En el seu conjunt, la Divisió d'Acords Culturals i Científics concentra el seu treball en les relacions amb organitzacions multinacionals i ONG's relacionades amb la ciència, l'educació i la cultura com, per exemple, la UNESCO, la Unió Europea i el Consell d'Europa, per tal d'incrementar la presència de les activitats culturals i científiques en el context internacional. En aquest sentit, l'acord establert entre Israel i la Unió Europea va suposar un gran impuls.

7.2.4. Divisió d'Informació i Publicacions

- La Divisió d'Informació i Publicacions fou creada per a millorar el fluxe d'informació sobre l'art i la cultura en les missions a l'estranger. Proporciona a les esmentades missions informació detallada sobre les gires independents, concerts i representacions d'artistes israelís a les seves regions de manera que després puguin promoure-les. També atén les demandes específiques d'informació en relació a les activitats culturals a Israel.

S'ocupa de la publicació *ARIEL*, que des del 1962 és la seva finestra al món en matèria de cultura. *ARIEL* s'edita en 6 llengües (anglès, francès, alemany, castellà, rus i àrab), tot i que ocasionalment també es fan números especials en xinès i japonès, per exemple. La revista fa un repàs al conjunt d'aspectes de la vida cultural del país (poesia, prosa, arts visuals i interpretatives, música, arqueologia, arquitectura, història, crítica, ciència, etc.).

La Divisió d'Informació i Publicacions també s'ocupa d'una altra publicació (*PANIM*) que apareix bimensualment i cobreix esdeveniments en tots els camps de l'art i la cultura del país, així com del perfil d'artistes locals i dels esdeveniments culturals israelís a l'estranger.

7.2.5. Institut Cultural Israel-Iberoamericà

- Anys abans que es constituís l'Estat d'Israel, van sorgir al continent iberoamericà diversos comitès integrats per destacades personalitats polítiques i intel·lectuals de cada país amb el propòsit de donar expressió al fort sentiment de solidaritat. Quan es va declarar la independència de l'Estat d'Israel, l'activitat d'aquests comitès es van orientar progressivament cap a l'establiment de relacions culturals més estretes amb el nou estat, i es van transformar en Instituts d'Intercanvi Cultural amb Israel. Davant d'aquesta realitat, a Israel es va crear l'Institut Central de Relacions Culturals Israel-Iberoamèrica.
- Les finalitats de l'Institut Cultural Israel-Iberoamericà són fonamentalment les següents:
 - ◆ Crear relacions culturals permanents i recíproques, i llaços d'amistat i bona voluntat entre Israel i els països d'Amèrica Llatina, Espanya i Portugal.
 - ◆ Centralitzar i coordinar les activitats dels diferents Instituts de Relacions Culturals ja existents, i estimular-ne la creació de nous a la resta de països.
 - ◆ col·laborar amb els Instituts d'ultramar, en les seves activitats i donant-los consell i direcció.
- En un principi, l'Institut es va centrar en la traducció al hebreu d'obres rellevants de la cultura i literatura iberoamericanes.

Més endavant, va preocupar-se de difondre la cultura hebrea en llengua espanyola, bé a través de les seves publicacions regulars (com la *Carta de Jerusalén*), bé a través de publicacions especials, antologies de poesia hebrea moderna, comentaris de noveles, obres de teatre, etc., que varen ser editats per l'Institut.

També ha patrocinat gires de destacades personalitats israelís a diversos països d'Iberoamèrica. Acadèmics, literats, artistes, músics i científics de totes les branques del saber han donat conferències a universitats, instituts tecnològics i institucions culturals d'Ibero-Amèrica. De la mateixa manera es conviden personalitats per a que difonguin la cultura ibero-americana a Israel.

En el camp de la música i les arts plàstiques també es fan intercanvis.

Finalment, se celebra bianualment una Fira Internacional del Llibre a Jerusalem força important, amb la presència permanent d'editorials en llengua espanyola i portuguesa.

8. Finlàndia

8.1. La política de promoció exterior de la cultura

- El desenvolupament de la política de promoció de la cultura a Finlàndia és una responsabilitat compartida entre el Ministeri d'Educació, Ciència i Cultura i el Ministeri d'Afers Estrangers.
- En el cas del Ministeri d'Educació, Ciència i Cultura, la Unitat de Relacions Internacionals de la Secretaria General és l'encarregada de portar a terme la política de promoció exterior de la cultura. L'objectiu fonamental d'aquesta política és donar a conèixer la cultura finlandesa en els diferents àmbits internacionals.

Aquesta Unitat és l'encarregada d'assessorar el Ministeri en l'establiment de les finalitats específiques relatives a les activitats internacionals, així com d'implementar i avaluar les relacions internacionals en matèria cultural.

- Per a l'any 1998, els objectius principals de l'actuació de la Unitat de Relacions Internacionals són els següents:
 - ◆ La implementació d'una estratègia internacional per a la cultura nacional.
 - ◆ Els preparatius per a la presidència finlandesa de la Unió Europea.
 - ◆ El desenvolupament de relacions i intercanvis culturals.
 - ◆ La promoció i l'avaluació de programes de cooperació internacional, d'instituts i de xarxes.

- En el Ministeri d'Afers Estrangers, el Departament de Premsa i Afers Culturals és el responsable de donar a conèixer el país a l'estranger.

Les funcions específicament assignades al Departament de Premsa i Afers Culturals són les següents:

- ◆ Donar a conèixer el país a la resta del món, i promoure els objectius de política i comerç exterior mitjançant la informació i les activitats culturals.
 - ◆ La promoció de contactes internacionals en matèria de mitjans de comunicació i de relacions culturals.
 - ◆ L'elaboració i distribució de material informatiu sobre el país.
 - ◆ La gestió de les funcions ministerials en matèria d'informació externa.
 - ◆ La cobertura mediàtica de les visites d'estat i ministerials, i de les conferències internacionals.
 - ◆ La gestió de la cobertura informativa del Ministeri per a usos interns.
 - ◆ Paral·lelament, fa el seguiment de la cobertura que es fa a les diferents ambaixades i consolats a l'estranger.
- Des d'un punt de vista organitzatiu, el Departament de Premsa i Afers Culturals s'estructura en dues unitats:
 - ◆ Divisió Cultural.
 - ◆ Divisió de Mitjans de Comunicació.

- La Divisió Cultural comprèn dues grans unitats: d'una banda, la Unitat Cultural i, d'altra banda, la Unitat de Publicacions.

En primer lloc, les responsabilitats encomanades a la Unitat Cultural són les següents:

- ◆ La cooperació internacional en afers culturals.
- ◆ L'organització de visites al país de gent influent en les arts i la vida cultural.
- ◆ La preparació i participació en acords culturals bilaterals i la documentació de programes culturals.
- ◆ L'organització i execució de projectes d'exportació de la cultura finlandesa a l'estranger.

En segon lloc, la Unitat de Publicacions concentra la seva activitat en les funcions següents:

- ◆ L'elaboració i adquisició de materials informatius sobre Finlàndia per a la seva distribució a l'estranger.
- ◆ La recopilació de material informatiu per a les seccions de premsa i cultura de les diferents missions diplomàtiques finlandeses.
- ◆ Manteniment de la biblioteca i de l'arxiu fotogràfic del Departament de Premsa i Afers Culturals.
- ◆ La participació en altres de projectes del Ministeri relacionats amb l'edició.

- Finalment, assenyalar que La Divisió de Mitjans de Comunicació del Departament de Premsa i Afers Culturals té atribuïda la responsabilitat en els següents camps:
 - ◆ La gestió dels preparatius per a visites d'alt nivell a Finlàndia i l'estranger.
 - ◆ La gestió dels preparatius per a conferències importants al país.
 - ◆ La gestió dels preparatius per a visites de periodistes estrangers.
 - ◆ El manteniment del Centre Internacional de Premsa de Helsinki.